Ευρωπαϊκό Κέντρο
για την Ανάπτυξη
της Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ ΓΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ

Η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών του τομέα ΕΕΚ είναι ζωτικής σημασίας καθώς τους βοηθά να εκτελούν τα πολλαπλά καθήκοντά τους

Οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της παροχής αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) ([1]). Δεδομένων των πρωτοφανών προκλήσεων που δημιούργησαν η πανδημία και ο πόλεμος στην Ουκρανία, η αφοσίωση και η δημιουργικότητά τους έχουν καθοριστική σημασία για τη διατήρηση της διδασκαλίας και της μάθησης σε σχολές και χώρους εργασίας. Διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην ενδυνάμωση των νέων, οι ζωές και οι ελπίδες των οποίων έχουν δεχθεί ιδιαίτερα ισχυρό πλήγμα, καθώς και στην ένταξη των προσφύγων στις αγορές εργασίας της Ευρώπης.

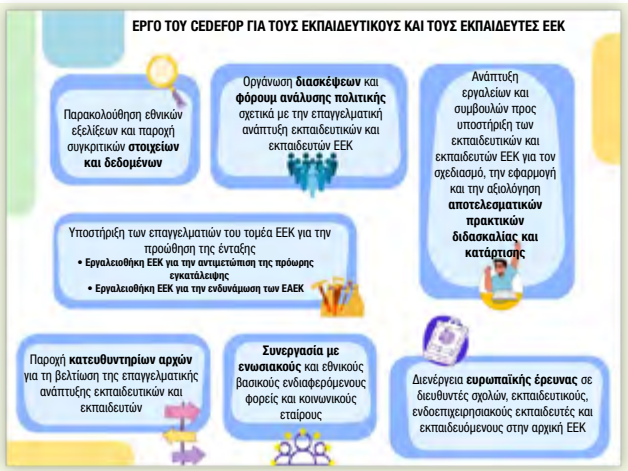

Πηγή: Cedefop.

Η επαγγελματική κατάρτιση και η ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (ΕΑΕΚ), των προσφύγων, των αιτούντων άσυλο και άλλων ευάλωτων ομάδων αποτελεί πλέον μείζον σημείο εστίασης. Σήμερα, αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της υψηλής ποιότητας ΕΕΚ ([2]), που απαιτεί από τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές ψυχοκοινωνικές και διαπολιτισμικές δεξιότητες.

Συγχρόνως, ο πράσινος προσανατολισμός των ευρωπαϊκών οικονομιών και η ταχεία ψηφιοποίηση πολλών θέσεων εργασίας, όπως και του ίδιου του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού, δημιουργούν περισσότερες απαιτήσεις δεξιοτήτων για τους εκπαιδευτικούς. Για τον λόγο αυτόν είναι σήμερα περισσότερο σημαντικό από ποτέ να επικαιροποιήσουν και να αναβαθμίσουν οι εκπαιδευτικοί τις δεξιότητές τους ώστε να μπορούν, με τη σειρά τους, να εμφυσήσουν αυτοπεποίθηση στους σπουδαστές, τους ασκούμενους και τους μαθητευόμενούς τους, καθώς και να τους προσφέρουν επικαιροποιημένες γνώσεις και δεξιότητες. Το παρόν ενημερωτικό σημείωμα παρουσιάζει τα νέα στοιχεία που συγκέντρωσε το Cedefop σχετικά με την αρχική κατάρτιση και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη (ΣΕΑ) εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών, με πολλά πρακτικά παραδείγματα ([3]).

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ: ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΠΡΟΦΙΛ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ

Οι επαγγελματίες που διδάσκουν και καταρτίζουν εκπαιδευόμενους στην αρχική ΕΕΚ μπορούν γενικά

([1]) Αν και ορισμένες χώρες δεν ορίζουν συγκεκριμένα την ΑΕΕΚ σε αντιδιαστολή με τη συνεχιζόμενη ΕΕΚ (π.χ. Ιρλανδία, Πολωνία, Σλοβακία), οι περισσότερες τη θεωρούν διακριτή οδό προς την απόκτηση τίτλου επαγγελματικών προσόντων και την εύρεση απασχόλησης, η οποία παρέχει στους νέους πρόσβαση στην αγορά εργασίας.

([2]) Η δήλωση του Osnabrück αναφέρει ότι «η εξαιρετική και συμπεριληπτική ευρωπαϊκή ΕΕΚ είναι εξίσου αναγκαία για την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και για την εύρυθμη λειτουργία της ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας», υπογραμμίζοντας ότι αυτές είναι στην πραγματικότητα οι δύο πλευρές του ίδιου νομίσματος.

([3]) Βασίζεται στις εκθέσεις ανά χώρα με θέμα «*Εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές σε έναν κόσμο που αλλάζει*» που έχουν εκπονηθεί από τους εθνικούς εταίρους στο δίκτυο ReferNet του Cedefop, οι οποίες είναι διαθέσιμες στη συλλογή «Θεματικές προοπτικές» του ReferNet, και στην επικείμενη συγκεφαλαιωτική έκθεση του Cedefop.

να διακριθούν με βάση το πού και πώς εκτελούν τα καθήκοντά τους:

- προσωπικό που διδάσκει γενικά μαθήματα σε σχολές ΕΕΚ·
- προσωπικό που διδάσκει μαθήματα συναφή με την ΕΕΚ σε σχολές ΕΕΚ. Αυτά περιλαμβάνουν ένα θεωρητικό μέρος, που διδάσκεται σε αίθουσες διδασκαλίας, και ένα πρακτικό μέρος, που διδάσκεται σε εργαστήρια·
- οι εκπαιδευτές διδάσκουν σε χώρους εργασίας.

Απαιτούνται διαφορετικά προσόντα για αυτές τις διακριτές ομάδες επαγγελματιών, οι οποίοι χρειάζονται επίσης έναν ειδικά προσαρμοσμένο συνδυασμό δεξιοτήτων για να μπορούν να εκτελούν αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ

Όλες οι ευρωπαϊκές χώρες έχουν νομικές ή άλλες διατάξεις που διέπουν το επαγγελματικό καθεστώς, την εργασία και τη ΣΕΑ των εκπαιδευτικών σε σχολές ΕΕΚ και, σε μικρότερο βαθμό, των εκπαιδευτών σε χώρους εργασίας.

Παρότι διαφέρουν οι απαιτήσεις τίτλων προσόντων και αρχικής εκπαίδευσης για τους εκπαιδευτικούς σε σχολές ΕΕΚ και τους εκπαιδευτές σε επιχειρήσεις, η ΣΕΑ τους έχει κοινές πτυχές. Παρέχεται σε πολλά περιβάλλοντα, όπως σεμινάρια, εργαστήρια, πρακτικές ασκήσεις και επισκέψεις μελέτης, σε φυσική, διαδικτυακή και υβριδική μορφή, και συνήθως καλύπτει τρία είδη δεξιοτήτων:

- τεχνικές ή ειδικές ανά μάθημα·
- παιδαγωγικές/διδακτικές·
- εγκάρσιες ή διατομεακές, συμπεριλαμβανομένων ολοένα και περισσότερο μη τεχνικών δεξιοτήτων, όπως επικοινωνιακές και κοινωνικές δεξιότητες.

Η ΣΕΑ των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών παρέχεται συνήθως από σχολές ΕΕΚ, κέντρα κατάρτισης και εμπορικά επιμελητήρια. Οι εταιρείες, οι εθνικές και περιφερειακές αρχές και φορείς μπορεί να αναλάβουν κάποιο ρόλο, ανάλογα με τη χώρα.

ΠΛΑΙΣΙΟ 1. **ΤΟ CEDEFOP ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Ο καίριος ρόλος και το επαγγελματικό καθεστώς των εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών ΕΕΚ κατέχουν εξέχουσα θέση στην ατζέντα της ενισχυμένης ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης εδώ και 20 έτη. Από τη δήλωση της Κοπεγχάγης του 2002 και μετά, οι εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές και η επαγγελματική τους ανάπτυξη έχουν συμπεριληφθεί στα περισσότερα μετέπειτα ανακοινωθέντα και συμπεράσματα του Συμβουλίου, και παραμένουν υψηλή προτεραιότητα στην ευρωπαϊκή ατζέντα πολιτικής.

Το Cedefop έχει υποστηρίξει επί σειρά ετών τη διαδικασία χάραξης πολιτικής σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Μεταξύ 1998 και 2011, λειτουργούσε ένα δίκτυο εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών (TTNet), το οποίο εστίαζε μεταξύ άλλων στην κατάρτιση και την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών σε σχολές ΕΕΚ και των ενδοεπιχειρησιακών εκπαιδευτών. Ακολούθως, το Cedefop συντόνισε, μαζί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την ομάδα εργασίας του πλαισίου εκπαίδευσης και κατάρτισης 2020 (ΕΚ 2020) σε σχέση με την επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών, όπου ενσωματώθηκαν οι δραστηριότητες του TTNet. Σήμερα, εκτός του ότι παρέχει πληθώρα σχετικών διαδικτυακών πηγών, ο οργανισμός συνεισφέρει στο έργο των θεματικών ομάδων εργασίας για το 2030 «Δρόμοι προς τη σχολική επιτυχία» και «Ψηφιακή εκπαίδευση: μάθηση, διδασκαλία και αξιολόγηση», στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης.

Πηγή: Cedefop.

Κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε σχολές ΕΕΚ

Στις περισσότερες χώρες, το προσωπικό των σχολών ΕΕΚ που διδάσκει γενικά μαθήματα ή θεωρητικά επαγγελματικά μαθήματα πρέπει να έχει πτυχίο ανώτατης εκπαίδευσης (bachelor ή master) σε σχετικό τομέα. Για το προσωπικό που διδάσκει πρακτικά επαγγελματικά μαθήματα, συχνά αρκεί ένα επαγγελματικό πτυχίο ή δίπλωμα ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Σε έντεκα ευρωπαϊκές χώρες ([4]) απαιτείται επίσης επαγγελματική πείρα, και σε έξι ([5]) απαιτούνται κρατικές εξετάσεις ή διαγωνισμός. Μόνο έξι χώρες της ΕΕ προσφέρουν ειδικά προγράμματα αρχικής κατάρτισης για τους μελλοντικούς εκπαιδευτικούς ΕΕΚ ([6]).

Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, η Ισλανδία και η Νορβηγία απαιτούν από τους εκπαιδευτικούς σε σχολές ΕΕΚ να έχουν τίτλο παιδαγωγικών/διδακτικών προσόντων εκτός του πτυχίου τους στον συγκεκριμένο τομέα σπουδών. Οι προσεγγίσεις των χωρών διαφέρουν, ωστόσο, όσον αφορά τα είδη των μαθημάτων που περιλαμβάνονται σε αυτά τα παιδαγωγικά προσόντα και το επίπεδο εκπαίδευσης όπου προσφέρονται.

Η ΣΕΑ των εκπαιδευτικών ΕΕΚ είναι υποχρεωτική σε 19 κράτη μέλη της ΕΕ ([7]). Πολλά είναι ευέλικτα όσον

([4]) Γερμανία, Ελλάδα, Γαλλία, Κροατία, Ιταλία, Κύπρος, Λιθουανία, Μάλτα, Αυστρία, Πολωνία, Σλοβενία και Φινλανδία.

([5]) Γερμανία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Μάλτα και Σλοβενία.

([6]) Γερμανία, Ελλάδα, Γαλλία, Κροατία, Κάτω Χώρες και Αυστρία.

([7]) Βέλγιο, Βουλγαρία, Τσεχία, Δανία, Γερμανία, Ελλάδα, Κροατία, Ιταλία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία, Μάλτα, Αυστρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία και Σουηδία.

αφορά το χρονοδιάγραμμα και/ή το περιεχόμενο. Στην Αυστρία, για παράδειγμα, οι εκπαιδευτικοί απαιτείται να παρακολουθούν 15 ώρες ΣΕΑ εκτός των ωρών διδασκαλίας τους ανά σχολικό έτος, αλλά δεν καθορίζονται προϋποθέσεις όσον αφορά το περιεχόμενο.

Κατάρτιση των εκπαιδευτών σε εργασιακά περιβάλλοντα

Τα καθήκοντα των εκπαιδευτών σε εργασιακά περιβάλλοντα ποικίλλουν, περιλαμβάνοντας από κατάρτιση κατά την εργασία, π.χ. μαθητευόμενων, έως και αρμοδιότητες εξωτερικής παροχής συμβουλών και εποπτείας. Οι απαιτήσεις για τα προσόντα τους είναι λιγότερο σαφείς από αυτές για τους εκπαιδευτικούς σε σχολές ΕΕΚ. Στην Ουγγαρία, οι ενδοεπιχειρησιακοί εκπαιδευτές πρέπει να διαθέτουν πτυχίο δευτεροβάθμιας ΕΕΚ αναγνωρισμένο από το κράτος, τουλάχιστον 5ετή εμπειρία, και να υποβληθούν σε πρακτική εξέταση που οργανώνεται από το σχετικό βιοτεχνικό ή βιομηχανικό επιμελητήριο. Εκτός των επαγγελματικών προσόντων και της εμπειρίας τους, η Πολωνία απαιτεί επίσης και παιδαγωγικά προσόντα. Μόνο οκτώ ευρωπαϊκές χώρες ([8]) έχουν καθορίσει συγκεκριμένα προφίλ ικανοτήτων και εθνικούς τίτλους προσόντων για αυτούς.

Δέκα χώρες ([9]) έχουν θεσπίσει διατάξεις για τη ΣΕΑ των ενδοεπιχειρησιακών εκπαιδευτών. Στην Κροατία και τη Γερμανία, το περιεχόμενο της ΣΕΑ των εκπαιδευτών καθορίζεται από κρατικά ιδρύματα ΕΕΚ [κροατικός Οργανισμός για την ΕΕΚ και την εκπαίδευση των ενηλίκων, Ομοσπονδιακό Ίδρυμα ΕΕΚ (BIBB)]. Στην Εσθονία, τη Ρουμανία και τη Φινλανδία, αυτό το καθήκον ανατίθεται στις σχολές ΕΕΚ, στην Ουγγαρία στα επιμελητήρια, στη Νορβηγία στις περιφερειακές αρχές, ενώ στην Ισλανδία στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης.

ΕΞΕΛΙΣΣΟΜΕΝΟΙ ΡΟΛΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ

Διασύνδεση μεταξύ ΕΕΚ και εργασίας

Από την καίρια θέση τους μεταξύ αγορών εργασίας και ΕΕΚ, οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές μοιράζονται τις γνώσεις τους και από τους δύο αυτούς κόσμους, βοηθώντας στη διαμόρφωση της ποιότητας και της συνάφειας της παροχής ΕΕΚ. Ωστόσο, προκειμένου να εκπληρώσουν τους πολλαπλούς ρόλους τους και να καλύψουν αποτελεσματικά τις τρέχουσες και αναδυόμενες ανάγκες, χρειάζονται τον κατάλληλο συνδυασμό δεξιοτήτων.

ΠΛΑΙΣΙΟ 2. **ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ ΣΤΟ ΑΝΩΤΑΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

Στη Γερμανία, οι ενδοεπιχειρησιακοί εκπαιδευτές μπορούν να λάβουν δύο ανώτερους τίτλους επαγγελματικών προσόντων που συνδέονται με το επαγγελματικό περιβάλλον τους: πιστοποιημένος παιδαγωγός αρχικής και συνεχιζόμενης εκπαίδευσης (επίπεδο ΕΠΕΠ 6) και πιστοποιημένος παιδαγωγός επαγγελματικής εκπαίδευσης (επίπεδο ΕΠΕΠ 7). Και οι δύο τίτλοι πιστοποιούν παιδαγωγικές και διαχειριστικές δεξιότητες, και επιτρέπουν στους εκπαιδευτές να αναλάβουν επιπλέον καθήκοντα, όπως επιλογή μαθητευόμενων ή διαχείριση κατάρτισης. Τα επαγγελματικά προφίλ περιλαμβάνουν διαδικτυακή διδασκαλία, ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού, διαχείριση ποιότητας, ικανότητα εντοπισμού των δεξιοτήτων των μαθητευόμενων, προετοιμασία εξετάσεων, καθοδήγηση και παροχή συμβουλών στους εκπαιδευτές και στους ειδικευμένους εργαζόμενους που παρέχουν κατάρτιση.

Πηγή: ReferNet Γερμανία/Cedefop.

Προκειμένου να συνδέσουν καλύτερα την παροχή ΕΕΚ με τις ανάγκες και τις ευκαιρίες της αγοράς εργασίας, πολλές ευρωπαϊκές χώρες έχουν προωθήσει συμπράξεις μεταξύ σχολών ΕΕΚ και επιχειρήσεων. Η συνηθέστερη επίσημη σύνδεση είναι μια συμφωνία που υπογράφεται και από τα δύο μέρη, η οποία επιτρέπει τον συντονισμό και τη συνεργασία μεταξύ ενδοεπιχειρησιακών εκπαιδευτών και σχολών ΕΕΚ. Στη Γαλλία, το Λουξεμβούργο, τις Κάτω Χώρες και τη Φινλανδία, η συνεργασία περιλαμβάνει συμφωνίες σύμπραξης και συμβάσεις μαθητείας, ενώ στη Γερμανία περιλαμβάνει κοινές επιτροπές εξετάσεων, και στην Πολωνία επιτρέπει την παρουσία ενδοεπιχειρησιακών εκπαιδευτών στα συμβούλια διδασκόντων των σχολών.

Υπάρχουν πολλές πρωτοβουλίες ανά την Ευρώπη που προσφέρουν στους εκπαιδευτικούς των σχολών ΕΕΚ πραγματικές εμπειρίες σε επιχειρήσεις. Η πρωτοβουλία Seitenwechsel στην Αυστρία δίνει στους εκπαιδευτικούς τη δυνατότητα να αποκτήσουν εκτεταμένη πρακτική εμπειρία σε μια επιχείρηση για 12 μήνες πριν επιστρέψουν στη σχολή τους. Η Φινλανδία προσφέρει παρόμοια προγράμματα πρακτικής άσκησης εκπαιδευτικών σε επιχειρήσεις. Το πρόγραμμα Ingenieurs pour l'ecole της Γαλλίας λειτουργεί αντίστροφα: επιτρέπει την απόσπαση μηχανικών και στελεχών εταιρείας σε μια σχολή για έως και 3 έτη, ούτως ώστε να προσφέρουν την πρακτική επαγγελματική πείρα τους στους εκπαιδευόμενους.

([8]) Τσεχία, Εσθονία, Γαλλία, Γερμανία, Λετονία, Λιθουανία, Νορβηγία και Πολωνία.

([9]) Βέλγιο, Βουλγαρία, Γερμανία, Γαλλία, Κροατία, Ιταλία, Λετονία, Ουγγαρία, Πολωνία και Σλοβενία.

Προσαρμογή στις αλλαγές

Ο πράσινος προσανατολισμός και η ψηφιοποίηση πολλών θέσεων εργασίας, που επιταχύνθηκαν από την πανδημία, μεταβάλλουν τις ανάγκες δεξιοτήτων των εργαζομένων. Προκειμένου να μπορέσουν να ανταποκριθούν σε αυτό, οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές σε όλη την Ευρώπη πρέπει να επικαιροποιήσουν τις σχετικές δεξιότητες και γνώσεις τους. Συγχρόνως, η αυξανόμενη χρήση ψηφιακών εργαλείων και τεχνολογιών στην εργασία τους αλλάζει τον τρόπο που επικοινωνούν με τους σπουδαστές τους, επιτρέποντας την ευέλικτη και εξατομικευμένη διάδραση χάρη στις νέες διαδικτυακές και μεικτές μορφές διδασκαλίας.

ΠΛΑΙΣΙΟ 3. **ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ ΣΤΗΝ ΚΡΟΑΤΙΑ**

Ο κροατικός Οργανισμός για την ΕΕΚ και την Εκπαίδευση των Ενηλίκων προσφέρει κατάρτιση των εκπαιδευτικών στις πράσινες δεξιότητες, ιδίως διοργανώνοντας διασκέψεις και διαδικτυακά σεμινάρια για εκπαιδευτικούς ΕΕΚ, παρέχοντας ειδική ανά τομέα κατάρτιση και παρουσιάζοντας σχετικές πληροφορίες στη δικτυακή πύλη του. Τα θέματα περιλαμβάνουν την κυκλική οικονομία, το διαδίκτυο των πραγμάτων, τις βιώσιμες κατασκευές μηδενικής ενεργειακής κατανάλωσης, τη βιοποικιλότητα, τα βιοκαύσιμα, τα πλαστικά απόβλητα, τη βιώσιμη μόδα, τα ηλιακά και ηλεκτρικά οχήματα, και τη βιοτεχνολογία.

Πηγή: ReferNet Κροατία/Cedefop.

ΠΛΑΙΣΙΟ 4. **ΨΗΦΙΑΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ**

Ο Εθνικός Οργανισμός για τις Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες και την Κατάρτιση των Εκπαιδευτικών (INTEF) προσφέρει στους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές ψηφιακή εκπαίδευση, τόσο με δια ζώσης μαθήματα όσο και με ανοιχτά διαδικτυακά μαθήματα μεγάλης και μικρής κλίμακας, που μπορεί ο εκπαιδευόμενος να παρακολουθεί με τον δικό του ρυθμό. Προωθεί επίσης:

- την ανταλλαγή εμπειριών και πόρων μεταξύ εκπαιδευτικών μέσω επαγγελματικών δικτύων·
- την ανάπτυξη και διάδοση υλικού προγραμμάτων σπουδών και άλλων εγγράφων υποστήριξης για τους εκπαιδευτικούς·
- τον σχεδιασμό μοντέλων επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών·
- τον σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων επιμόρφωσης σε συνεργασία με τις αυτόνομες περιφέρειες.

Πηγή: ReferNet Ισπανία/Cedefop.

ΠΛΑΙΣΙΟ 5. **ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ ΣΤΗ ΛΕΤΟΝΙΑ**

Όταν η πανδημία έπληξε τη Λετονία στις αρχές του 2020, οι αρχές ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών ώστε να συνεχίσουν να διδάσκουν. Οργανώθηκαν γρήγορα μαθήματα για να μπορέσουν να διδάξουν μέσω διαδικτυακών πλατφορμών, δημιουργήθηκε διαδραστικό εκπαιδευτικό υλικό και εκπονήθηκαν διαδικτυακές παρουσιάσεις με χρήση οπτικών εργαλείων. Προσφέρθηκε επίσης κατάρτιση με σκοπό να ενισχυθούν οι μη τεχνικές δεξιότητες εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών και να παρασχεθούν σε αυτούς εργαλεία και στρατηγικές ώστε να μπορούν να αντιμετωπίσουν την επαγγελματική εξουθένωση και να αντεπεξέλθουν αποτελεσματικά στο νέο εκπαιδευτικό περιβάλλον.

Πηγή: ReferNet Λετονία/Cedefop.

Ενδυνάμωση εκπαιδευόμενων

Η εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς σε σχολικά και εργασιακά περιβάλλοντα αποτελεί βασικό στόχο των εκπαιδευτικών και των ενδοεπιχειρησιακών εκπαιδευτών ΕΕΚ. Βρίσκονται σε καίρια θέση για να εντοπίζουν τους νέους εκπαιδευόμενους που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν πρόωρα την εκπαίδευση και να τους βοηθούν να διατηρήσουν τα κίνητρά τους. Προκειμένου να ενδυναμωθούν οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές ως προς την επιτέλεση αυτού του σημαντικού ρόλου, πολλές χώρες έχουν αναπτύξει προγράμματα κατάρτισης για να τους εφοδιάσουν με τις ψυχοκοινωνικές και διαπολιτισμικές δεξιότητες που απαιτούνται για να δημιουργηθούν μαθησιακά περιβάλλοντα χωρίς αποκλεισμούς σε σχολές και χώρους εργασίας ([10]).

Οι εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές ΕΕΚ πρέπει να μπορούν να βασίζονται σε ενδοϋπηρεσιακά δίκτυα που τους επιτρέπουν να παραπέμπουν εκπαιδευόμενους σε άλλες υπηρεσίες, οι οποίες περιλαμβάνουν καθοδήγηση, προσέγγιση, μέτρα δεύτερης ευκαιρίας, υποστήριξη ψυχικής υγείας και μέριμνα για τα άτομα με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

ΠΛΑΙΣΙΟ 6. **ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΠΡΟΩΡΗΣ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗΣ**

Η Νορβηγία έχει δημιουργήσει πρόγραμμα και εργαλειοθήκη ΣΕΑ για τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευ-

([10]) Το Cedefop έχει αναπτύξει δύο εργαλειοθήκες για τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής και τους επαγγελματίες του τομέα, μία για την ενδυνάμωση των ΕΑΕΚ και άλλη μία για την αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης, προσφέροντας άφθονα παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών, μεταξύ άλλων σχετικά με την ψηφιακή ένταξη, από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών μπορείτε να βρείτε εδώ.

τές στην αρχική ΕΕΚ, με σκοπό να παράσχει πρακτική βοήθεια όσον αφορά την κατάλληλη προσέγγιση για τους νεαρούς ενήλικες σπουδαστές που έχουν διαγνωστεί με σύνδρομο Άσπεργκερ. Αυτό το πρόγραμμα τούς δείχνει τρόπους να βελτιστοποιήσουν τα μαθησιακά αποτελέσματα των σπουδαστών τους και, συνεπώς, να ελαχιστοποιήσουν τις διαφορές μεταξύ νευροτυπικών σπουδαστών και σπουδαστών με Άσπεργκερ.

Πηγή: ReferNet Νορβηγία/Cedefop.

ΠΛΑΙΣΙΟ 7. **ΕΝΑ ΟΛΟΚΛΗΡΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΥΝ**

Στις Κάτω Χώρες, η ΕΕΚ έχει μακρά παράδοση στην αποτροπή της πρόωρης εγκατάλειψης και στην επανένταξη όσων εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση. Παράλληλα, η χώρα έχει ερευνήσει τις τάσεις και τις αιτίες του φαινομένου, και έχει δημιουργήσει ένα βασικό μητρώο εκπαίδευσης με αρχεία όλων των νέων που εγγράφονται στη γενική εκπαίδευση ή στην ΕΕΚ Αυτό επιτρέπει στις αρχές να παρακολουθούν την πορεία τους και να εντοπίζουν όσους έχουν εγκαταλείψει το σύστημα. Σαράντα περιφερειακά δίκτυα αναφοράς και συντονισμού υποστηρίζουν τα άτομα που εγκαταλείπουν ή είναι πιθανό να εγκαταλείψουν πρόωρα την εκπαίδευση, προσφέρουν καθοδήγηση και βοηθούν τους νέους που εγκαταλείπουν την εκπαίδευση να βρουν εργασία ή μαθητεία. Οι εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές ΕΕΚ μπορούν να βασίζονται σε αυτήν την υποδομή στην καθημερινή εργασία τους.

Πηγή: ReferNet Κάτω Χώρες/Cedefop.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Λαμβάνοντας υπόψη τον κρίσιμο ρόλο και τα καθήκοντα των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών, οι ευρωπαϊκές χώρες έχουν λάβει μέτρα για την περαιτέρω ενίσχυση του επαγγελματικού καθεστώτος και της επαγγελματικής ανάπτυξής τους. Σε πολλά έγγραφα πολιτικής της ΕΕ έχει επισημανθεί η ανάγκη των χωρών να προσελκύσουν και να διατηρήσουν επαγγελματίες με ισχυρά κίνητρα, αλλά οι εκθέσεις του ReferNet δείχνουν ότι λίγες μόνο χώρες ανταμείβουν τη συμμετοχή τους σε ΣΕΑ με προαγωγή και, τελικά, υψηλότερο μισθό. Η Ισπανία έχει θέσει τους εκπαιδευτικούς ΕΕΚ σε ισότιμη βάση με τους εκπαιδευτικούς της γενικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, η Γερμανία έχει ανοίξει τις προοπτικές σταδιοδρομίας τους έως το επίπεδο EQF 7, και η Ιρλανδία απονέμει στους συμμετέχοντες σε ΣΕΑ πιστοποιητικά που περιλαμβάνονται στο πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων της.

Οι τεχνολογίες, οι μέθοδοι εργασίας και οι ανάγκες δεξιοτήτων εξελίσσονται συνεχώς. Τα παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών δείχνουν ότι οι «υβριδικοί» εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές, τα άτομα που εργάζονται παράλληλα σε ιδρύματα ΕΕΚ και επιχειρήσεις, μπορούν να συμβάλουν στη στενότερη σύνδεση της ΕΕΚ με τις ανάγκες των εργοδοτών. Αφενός φέρνουν καινοτομία στη σχολική εκπαίδευση και αφετέρου βοηθούν στην αντιμετώπιση της έλλειψης εκπαιδευτικών ΕΕΚ. Η ιδέα αυτή προσφέρει στα άτομα ενδιαφέρουσες προοπτικές σταδιοδρομίες και ωφελεί τόσο τις σχολές όσο και τις επιχειρήσεις, π.χ. μέσω επιμερισμού του μισθολογικού κόστους.

Σύμφωνα με την έρευνα του Cedefop, υπάρχουν δυνατότητες περαιτέρω βελτίωσης της ΣΕΑ των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών ΑΕΕΚ με περισσότερο στοχευμένες αναλύσεις των αναγκών και ισχυρότερες διαδικασίες αξιολόγησης και εκτίμησης. Μια συνιστώσα (αυτο)αξιολόγησης θα μπορούσε να συμβάλει στον σχεδιασμό προγραμμάτων ειδικά προσαρμοσμένων στις ανάγκες των συμμετεχόντων.

Λίγες χώρες προβλέπουν ειδική ΣΕΑ για τους εκπαιδευτές στις επιχειρήσεις. Εάν άνοιγαν για τους εκπαιδευτές τα προγράμματα ΣΕΑ που παρέχονται σε σχολές ΕΕΚ και, αντιστρόφως, εάν προσφερόταν ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση σε εκπαιδευτικούς σχολών ΕΕΚ, θα προέκυπταν αμοιβαία οφέλη για την κάλυψη των αναγκών τους. Η συμμετοχή των εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών ΕΕΚ στον κοινό σχεδιασμό της ΣΕΑ τους θα αύξανε τα κίνητρά τους να συμμετέχουν.

Η πράσινη μετάβαση της Ευρώπης προχωρά, και πολλές θέσεις εργασίας και τίτλοι επαγγελματικών προσόντων προσαρμόζονται κατάλληλα ή δημιουργούνται. Η Γαλλία έχει αναθεωρήσει μια σειρά προσόντων ΕΕΚ στους τομείς της γεωργίας, της ενέργειας, της διαχείρισης των αποβλήτων και του νερού. Παρότι οι πράσινες δεξιότητες αντικατοπτρίζονται σε έναν ολοένα και μεγαλύτερο αριθμό προγραμμάτων και τίτλων προσόντων ΕΕΚ, οι εκθέσεις του ReferNet δείχνουν ότι, εκτός από μερικές πολλά υποσχόμενες πρωτοβουλίες και προγράμματα, ελάχιστα έχουν γίνει μέχρι στιγμής για να ενσωματωθούν πιο συστηματικά αυτές οι δεξιότητες του μέλλοντος στην επιμόρφωση του προσωπικού εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Τέλος, υπάρχει έλλειψη δεδομένων σχετικά με την αποτελεσματικότητα της ΣΕΑ των εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών ΕΕΚ. Αυτό ισχύει ιδίως για την παροχή

εργασιακής και υβριδικής κατάρτισης, και τη μέτρηση των αποτελεσμάτων της. Επίσης, τα διαθέσιμα δεδομένα συχνά δεν είναι συγκρίσιμα μεταξύ χωρών, με αποτέλεσμα να καθίσταται δυσκολότερη η ανάλυση σε ευρωπαϊκό επίπεδο ([11]). Η βελτίωση της παρακολούθησης και της αξιολόγησης της ΣΕΑ, οι αξιολογήσεις ενδοεπιχειρησιακών επιδόσεων και οι έρευνες ικανοποίησης των εκπαιδευόμενων αποτελούν πολύτιμα εργαλεία για τη χάραξη πολιτικής. Επίσης, οι περισσότερο στοχευμένες προσεγγίσεις της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών θα οδηγήσουν σε βελτίωση των δεξιοτήτων και σε μεγαλύτερη ικανοποίηση αυτών των επαγγελματιών από την εργασιακή και προσωπική ζωή τους, και, τελικά, σε καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα για τους σπουδαστές τους.

([11]) Προκειμένου να διαμορφώσει μια πιο λεπτομερή και επικαιροποιημένη εικόνα των αναγκών επαγγελματικής ανάπτυξης εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών, το Cedefop έχει πραγματοποιήσει μελέτη σκοπιμότητας με σκοπό την έναρξη νέας πανευρωπαϊκής έρευνας σε διευθυντές, εκπαιδευτικούς, εκπαιδευόμενους και ενδοεπιχειρησιακούς εκπαιδευτές ΕΕΚ. Σε αυτό το πλαίσιο, οργανώνει φόρουμ ανάλυσης πολιτικής τον Νοέμβριο του 2022.

CEDEFOP | Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης

Ενημερωτικό σημείωμα – 9177 EL
Αριθ. καταλόγου: TI-BB-22-006-EL-N
ISBN 978-92-896-3379-6, doi: 10.2801/648345
Copyright © Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop), 2022. Creative Commons Attribution 4.0 International

Τα ενημερωτικά σημειώματα εκδίδονται στα αγγλικά, τα γαλλικά, τα γερμανικά, τα ελληνικά, τα ισπανικά, τα ιταλικά, τα πολωνικά και τα πορτογαλικά, καθώς και στη γλώσσα της εκάστοτε χώρας που αναλαμβάνει την προεδρία της ΕΕ. Για να τα λαμβάνετε σε τακτική βάση, εγγραφείτε στην ακόλουθη διεύθυνση: www.cedefop.europa.eu/el/user/register

Άλλα ενημερωτικά σημειώματα και δημοσιεύσεις του Cedefop διατίθενται στον ιστότοπο: www.cedefop.europa.eu/EN/publications.aspx

Ευρώπης 123, Θεσσαλονίκη (Πυλαία), ΕΛΛΑΔΑ
Ταχυδρομική διεύθυνση: Cedefop service post, 57001, Θέρμη, ΕΛΛΑΔΑ
Τηλ. +30 2310490111, Φαξ +30 2310490020
Email: info@cedefop.europa.eu

www.cedefop.europa.eu